

Donderdag 18 februari 1915 – ochtendeditie

Volgens de Temps telt het Belgische leger, na met nieuwe manschappen te zijn aangevuld, thans ruim 100.000 man. De werving ervoor wordt ijverig voortgezet. Indien die echter niet voldoende blijft, zal de Belgische regering waarschijnlijk de algemene dienstplicht voor mannen van 18 tot 25 jaar afkondigen.

Naar de Daily Telegraph uit Havre verneemt heeft de Belgische regering reeds besloten dat de militielichting voor 1915 de mannen van 18 tot 25 jaar zal omvatten, die onmiddellijk onder de wapens zullen worden geroepen. Van het besluit zijn getrouwde mannen uitgezonderd.

Ter herinnering aan de bezetting van België zijn in Duitsland een serie herinneringsbriefkaarten van 3, 5 en 10 centiemen, een serie enveloppen ook van 3, 5 en 10 centiemen, benevens nog een enveloppe vertonend links de adelaar met wapenborstschild en rechts het Duitse ingedrukte zegel met overdruk België en de overdruk der waarde. Boven het wapen staat: Erinnerungs-Postkarte of –Umschlag.

Donderdag 18 februari 1915 – avondeditie

Vanwege het Franse gezantschap in Den Haag wordt onder dagtekening van heden het volgende medegedeeld:

Een Frans vliegerseskader heeft zeer doeltreffend het Duitse vliegpark van Gistel beschoten, en een Engels eskader heeft Oostende gebombardeerd.

Ten zuiden van Ieper heeft het Engelse leger zich meester gemaakt van een aantal loopgraven van de vijand, waarom sedert twee dagen hevig was gestreden.

Twee in Duitsland geïnterneerde Belgische krijgsgevangenen, een officier en een mindere, die gedurende drie weken in Duitsland hadden rondgedoold, om over de grens te ontluchten, zijn woensdag door de gendarmerie te Bentheim gevat en geboeid naar Munster overgebracht.

De toestand te Antwerpen.

Men schrijft ons uit Middelburg:

Een juist uit Antwerpen hier teruggekeerde Belgische vrouw, die enige weken in de door de Duitsers bezette stad vertoefd heeft, deelde ons het volgende mede:

Het verkrijgen van een pas om naar Nederland te gaan levert heel wat moeilijkheden op. Herhaalde malen had zij getracht er een machtig te worden, maar telkens tevergeefs, want iedere dag worden er ten hoogste tien verstrekt, terwijl er meermalen duizend personen onverrichter zake terugkeren van de kommandantur. Eindelijk behoorde ook onze tijdelijke stadsgenote tot de gelukkigen en zij ging deels per tram, deels te voet naar de grens, waar de pas door verschillende posten nauwkeurig werd onderzocht en zij zich voor een vrouw moest ontkleden, waarbij een uiterste nauwkeurige visitatie der kleren plaats had. In de stad is het druk als altijd, maar de Belgen slaan geen acht op de talrijke Duitse soldaten, die door de stad flaneren. Bij de muziekuitvoeringen op het plein voor het Centraal Station is altijd veel publiek, daar de werkloosheid groot is, maar als aan het slot de "Wacht am Rhein" gespeeld wordt, draaien de Belgen zich om en verlaten in een oogwenk allen het plein.

Belgische vlaggen ziet men niet meer wapperen, maar wel zijn velen met de vaderlandse kleuren getooid. Aan de huizen achter het paleis van justitie, die verwoest werden, is men aan het restaureren, doch overigens ziet men niet werken. Wel herleeft de diamantslijperij. De kanonnen, die voor het station zijn opgesteld en die aanvankelijk gericht waren op de "Kaiserlei", zijn thans meer opzij gezet, de kanonnen op de wallen zijn weggenomen. De Duitse soldaten geloven niet dat zij België zullen behouden. Aan voeding ontbreekt het de bevolking niet, zij wordt goed verzorgd door het gemeentebestuur.

De economische toestand van België.

Brussel, 15 februari.

In de provincie Namen is sedert begin januari een vereniging gesticht, welke zich ten doel heeft gesteld daar de nood zoveel mogelijk te lenigen en zodoende de taak van het centrale comité te verlichten. Deze vereniging werkt met een kapitaal van één miljoen frank, verdeeld in aandelen van honderd frank. Bij ontbinding wordt het overblijvende tussen de inschrijvers verdeeld, welke bovendien 3 procent over het gestorte kapitaal ontvangen. Een en ander wordt bovendien gegarandeerd door het provinciale bestuur. Evenals het Henegouwse comité heeft ook het Naamse een deel van Frankrijk in de kring zijner bemoeiingen getrokken en wel het Maasdal, van Fumay tot Givet, waar trouwens vele Belgen gevestigd zijn. Fumay is bijna geheel door Belgen bewoond.

Dank zij deze en vele andere maatregelen is dan ook in de stad Namen tenminste het leven vrij houdbaar, maar op het platteland en in de kleinere steden, het zo zwaar geteisterde Dinant bijvoorbeeld, blijft er nog heel veel te wensen en te verbeteren over.

Ook hier wegen de Duitse eisen zwaar. Zelfs moeten in sommige plaatsen de boeren een belasting op hun vee betalen: 4 frank per varken, 25 centiemmen per kip, enz. Een dokter betaalt zelfs te Ciney 12,50 frank per maand om in zijn rijtuig te mogen rijden!

Toch hebben de Duitsers hier strenge maatregelen genomen om de veeteelt niet uit te roeien; van het opeisen zijn dan ook nadrukkelijk uitgesloten hengsten, stieren en andere fokdieren, drachtige koeien, merries, enz., jonggeboren dieren en dergelijke.

Te Hoei, in de provincie Luik gelegen, wordt het leven als nog verre van normaal afgeschilderd. De levensmiddelen zijn er in vergelijking met elders niet zeer gestegen, boter bv. 3,50 tot 3,80 F per kilo, en enkele fabrieken, o.a. de Métallurgique austro-belge, werken nog. Ook hier werkt het provinciale Luikse comité sedert enige tijd als onderdeel van de centrale commissie, terwijl voordien wekelijkse bijeenkomsten der burgemeesters van de omliggende gemeenten zeer nuttig werk verricht hebben. Men klaagt te Hoei ook zeer over de belemmeringen, die het verkeer tengevolge van het passenstelsel ondervindt, maar alle opeisingen worden er met contant geld betaald.

Voor de verzorging van de afgelegen, dun bevolkte en niet zeer rijke provincie Luxemburg worden nu ook sedert geruime tijd maatregelen genomen door een daarvoor gesticht Comité de secours de Luxembourg. Aan haar verslag ontleen wij het volgende.

Het comité kon er niet aan denken de gehele provincie gelijkelijk te verzorgen; de bevoorrading van een bevolking van 230.000 zielen, verspreid over 4500 vierkante kilometer ging boven zijn krachten, althans in den beginne, maar langzamerhand, vooral op aanstoot van het centrale comité, nam het ook dit werk ter hand en verdeelde daartoe de provincie in zestien districten, elk onder toezicht van een

subcomité. Het Luxemburgs comité krijgt daarvoor van het centrale een wekelijkse subsidie van 30.000 frank en heeft zelf een kapitaal van 650.000 F bijeengebracht.

Ter vergemakkelijking van de aanvoer van levensmiddelen geschiedt deze niet vanuit Brussel, maar via het groothertogdom, waar de nodige hulpmiddelen, meel, zout, koffie, gist, petroleum, zeep, matrassen, dekens, kledingstukken, worden aangekocht. Deze en andere maatregelen werkten er toe mee het lijden gedurende de winter voor de arme inwoners te verzachten. Ook wist het comité te bewerken, dat buurtspoorwegen weer in dienst werden gesteld en bijkantoren der Nationale Bank en der Spaarkas weer geopend werden. Dank zij dit alles is ook in deze provincie de toestand niet meer zo wanhopig als voorheen, al is het er natuurlijke verre vandaan, dat alle ellende er tot het verleden zou behoren.

In verband met het voorgaande iets naders over de meermalen genoemde centrale commissie, eigenlijk Comité National geheten; zij is feitelijk een uitbreiding van het Brusselse comité, dat terstond na de bezetting van Brussel gesticht werd om voeding te verschaffen aan de behoeftigen van Brussel en voorsteden en als zodanig nog bestaat.

Onder het Comité National werken nu provinciale comités, waarvan het Brabantse dezer dagen zijn rapport tot 31 december in het licht zond. Daaruit blijkt dat dit laatste zijn zorgen uitstrekt over de gehele provincie Brabant (Brussel en voorsteden uitgezonderd) met haar zeer dichte bevolking, welke streek, zoals bekend, vooral in het noordelijk gedeelte, zwaar van de krijgsverrichtingen te lijden heeft gehad. Het comité begon met een zeer nauwkeurige inventaris op te maken van het nog voorhanden graan en een onderzoek in te stellen naar de behoeftige gezinnen en de aangerichte verwoestingen, zodat de aanvragen der gemeenten gemakkelijk te controleren waren. Er

bleek daarop, dat 5200 zakken meel per week nodig zouden zijn gedurende de maand december om een bevolking van 200 gemeenten in het leven te kunnen houden, en dat dit cijfer, na uitputting der voorraden op 1 februari, tot 7000 zou stijgen. Enkele getallen lichten dit toe; op 31 december was uitgereikt: aan Vilvoorde 300.100 kg, aan Halle 300.200 kg, aan Leuven 220.000 kg, Asse 107.850 kg, Braine-l'Alleud 169.200 kg, Nivelles 100.000 kg, enz. Andere voedingsmiddelen kon het comité met steun van de Commission for relief uitdelen, evenals hulp van allerlei aard, wel nodig in een provincie, waar niet minder dan 3000 huizen verbrand zijn. Zo werd 22.500 F besteed aan toevluchtsoorden, 16.500 F aan werkhuizen, terwijl in 68 gemeenten kleren werden geschonken.

De berichten, welke van alle kanten uit Brabant komen, zijn dan ook eensluidend in hun lof voor hetgeen hier verricht wordt, en zelfs in het zo geteisterde Leuven schijnt het leven weer mogelijk te zijn.

Tenslotte nog enige gegevens over de werkzaamheden van het provinciale comité in Henegouwen, waarover ik u in een vorig artikel reeds een en ander berichtte. Dit comité werkt met een kapitaal van 1.803.300 F, verdeeld in aandelen van 100 F, waarop een vierde is gestort. Op dit ogenblik is er echter reeds voor zes miljoen frank ingeschreven en 1.700.000 F gestort. Het comité kreeg meel voor 38.25 F, met verplichting dit tegen 39 F te verkopen, zodat er met verlies gewerkt werd, daar de vervoerkosten te hoog waren; nu alle voorraden evenwel, zoals gezegd, over Terneuzen-Gent-Doornik binnenkomen, is dit bezwaar grotendeels opgeheven. Op 31 december 1914 had het comité o.a. te Bergen rondgedeeld 101.845 kg rijst, 12.201 kg bonen, 34.300 kg zout, 24.065 kg erwten, 3866 kg spek, 1.330.363 kg meel. Van dit laatste artikel ontving Charleroi 2.769.203 kg, Les Hayettes 810.698 kg en La Louvière 823.240 kg. Getallen, die wel blijk geven van de krachtige werkzaamheid der commissie.

Uit de glasindustrie wordt gemeld dat de fabriek van Michotte te Manage weer geopend werd en een deel der arbeiders dus weer aan het werk is kunnen gaan.

In de kolennijverheid daarentegen wordt de toestand dagelijks ernstiger, wegens reeds eerder door mij uiteengezette redenen. In de Borinage is de onverkochte voorraad nu reeds tot 300.000 ton gestegen. Sommige mijnen hebben een stock van niet minder dan 50.000 ton, zodat de productie noodwendig nog ingekrompen zal moeten worden. Daarbij komt dat de industrie niet alleen met verlies werkt, maar ook grote moeite heeft haar uitstaande gelden te innen. Men becijfert op 100.000 F het verlies alleen spruitend uit niet-aangenomen of niet-betaalde zendingen, diefstallen en anderszins, zodat in deze tak van nijverheid de toekomst er al heel weinig hoopvol uitziet.